Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

4 юни 2020 година*

„Преюдициално запитване — Компетентност, признаване и изпълнение на съдебни решения, свързани със задължения за издръжка — Регламент (ЕО) № 4/2009 — Член 41, параграф 1 — Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Регламент (ЕС) № 1215/2012 — Член 24, параграф 5 — Решение, обявено за подлежащо на изпълнение, с което се установява вземане за издръжка — Иск за оспорване на изпълнението — Компетентност на юрисдикцията на държавата членка по изпълнение“

По дело C-41/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн, Германия) с акт от 14 януари 2019 г., постъпил в Съда на 23 януари 2019 г., в рамките на производство по дело

FX

срещу

GZ, представлявана от майка си, в качеството на неин законен представител,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: A. Prechal, председател на състав, L. S. Rossi (докладчик), J. Malenovský, F. Biltgen и N. Wahl, съдии,

генерален адвокат: M. Bobek,

секретар: M. Krausenböck, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 27 ноември 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за FX, от H. W. Junker, Rechtsanwalt,

– за GZ, представлявана от майка си, B, като неин законен представител,

– за германското правителство, от J. Möller, M. Hellmann и U. Bartl, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

– за полското правителство, от B. Majczyna, R. Stańczyk и S. Żyrek, в качеството на представители,

– за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros и S. Duarte Afonso, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от M. Wilderspin и M. Heller, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 27 февруари 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването, от една страна, на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 7, 2009 г., стр. 1), и от друга страна, на член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1).

2 Преюдициалното запитване е отправено в рамките на спор между FX, с местожителство в Германия, и непълнолетната му дъщеря, GZ, представлявана от майка си, като неин законен представител, с местожителство в Полша, по повод компетентността на запитващата юрисдикция да се произнесе по иска, с който FX оспорва изпълнението на вземане за издръжка, която дължи.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 4/2009

3 Съображения 9—11, 30 и 44 от Регламент № 4/2009 гласят следното:

„9) Взискател на издръжка следва да може да получи лесно в една държава членка решение, което автоматично ще бъде изпълняемо в друга държава членка, без никакви други формалности.

10) За да се постигне тази цел, би било уместно да се създаде общностен инструмент във връзка със задълженията за издръжка, който да обединява разпоредби за стълкновенията на юрисдикции, за стълкновенията на закони, за признаването и за изпълнителната сила, за изпълнението на решенията, за правната помощ и за сътрудничеството между централните органи.

11) Приложното поле на настоящия регламент следва да включва всички задължения за издръжка, произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство, за да се гарантира равното третиране на всички взискатели по вземания за издръжка. За целите на настоящия регламент понятието „задължение за издръжка“ следва да се тълкува самостоятелно.

[…]

30) За да се ускори изпълнението на решение, произнесено в държава членка, обвързана от [Протокола относно приложимото право за задълженията за издръжка, подписан на 23 ноември 2007 г. в Хага, одобрен от името на Европейската общност с Решение 2009/941/ЕО на Съвета от 30 ноември 2009 г. (ОВ L 331, 2009 г., стр. 17)], в друга държава членка, уместно е да се ограничат основанията за отказ или отлагане на изпълнението, на които може да се позове длъжникът поради трансграничния характер на задължението за издръжка. Това ограничение не следва да засяга основанията за отказ или отлагане, предвидени в националното законодателство, които не са несъвместими с посочените в настоящия регламент, като освобождаването на длъжника от дълга в момента на изпълнение или това, че определен вид имущество не подлежи на изземване.

[…]

44) Настоящият регламент следва да измени Регламент (ЕО) № 44/2001 [на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ, L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74)], като замени неговите разпоредби, приложими за задълженията за издръжка. При спазване на преходните разпоредби на настоящия регламент, за въпросите, свързани със задължения за издръжка, държавите членки следва да прилагат разпоредбите на настоящия регламент относно компетентността, признаването, изпълнителната сила и изпълнението на решенията и правната помощ на мястото на Регламент (ЕО) № 44/2001, считано от датата на прилагане на настоящия регламент“.

4 Член 1, параграф 1 от Регламент № 4/2009 предвижда:

„Настоящият регламент се прилага към задълженията за издръжка, произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство“.

5 Член 2 от този регламент гласи:

„1. За целите на настоящия регламент:

1) „решение“: означава решение в областта на задълженията за издръжка, постановено от съд на държава членка, независимо от наименованието на това решение — постановление, разпореждане, определение или изпълнителен лист […] .

[…]

4) „държава членка по произход“ държавата членка, в която според случая решението е постановено,

5) „държава членка по изпълнение“: държавата членка, в която се иска изпълнение на решението […].

[…]“.

6 Член 3 от посочения регламент гласи:

„Компетентни по искове за задължения за издръжка в държавите членки са:

а) съдът по обичайно местопребиваване на ответника, или

б) съдът по обичайно местопребиваване на взискателя […]

[…]“.

7 Член 8 от същия регламент, озаглавен „Ограничение за производствата“, в параграф 1 гласи:

„Когато решението е постановено в държава членка или държава, страна по [Конвенцията за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството, сключена на 23 ноември 2007 г. в Хага, одобрена от името на Европейския съюз с Решение 2011/432/ЕС на Съвета от 9 юни 2011 г. (ОВ L 192, стр. 39)]., в която е обичайното местопребиваване на взискателя, длъжникът не може да образува производство за промяна на решението или за ново решение в друга държава членка, докато обичайното местопребиваване на взискателя е в държавата, в която е постановено решението“.

8 Глава IV от Регламент № 4/2009 е озаглавена „Признаване, изпълняемост и изпълнение на решенията“ и се прилага именно по отношение на изпълнението на решенията за задължения за издръжка. В съответствие с член 16 от Регламент № 4/2009, раздел 1, който включва членове 17—22 от този регламент, се прилага по отношение на решения, постановени в държава членка, която е обвързана от Протокола относно приложимото право за задълженията за издръжка, раздел 2, който включва членове 23—38 от този регламент, се отнася до решения, постановени в държава членка, която не е обвързана от този протокол, докато в раздел 3, който включва членове 39—43 от същия регламент, има разпоредби, общи за всички решения.

9 Член 41 от Регламент № 4/2009, озаглавен „Процедура и условия за изпълнение“, включен в глава IV, раздел 3 от този регламент, гласи:

„1. При спазване на разпоредбите на настоящия регламент, процедурата по изпълнението на решения, постановени в друга държава членка, се урежда от законодателството на държавата членка, в която се извършва изпълнението. Решение, постановено в държава членка, което е изпълняемо в държавата членка по изпълнение, се привежда в изпълнение при същите условия, като решение, постановено в тази държава членка, в която се извършва изпълнението.

[…]“.

10 Член 42 от посочения регламент гласи:

„При никакви обстоятелства не се допуска постановено в държава членка решение да се преразглежда по същество в държавата членка, в която е поискано признаването, изпълняемостта или изпълнението“.

11 Член 64, параграф 2 от Регламент № 4/2009 предвижда:

„Правото на публична институция да действа вместо лице, на което се дължи издръжка, или да иска възстановяване на помощи, предоставени на взискателя вместо издръжка, се урежда от правото, на което се подчинява институцията“.

Регламент № 1215/2012

12 Съображение 10 от Регламент № 1215/2012 гласи:

„В приложното поле на настоящия регламент следва да се включват всички основни граждански и търговски дела с изключение на някои ясно определени дела, по-специално задълженията за издръжка, които следва да се изключат от приложното поле на настоящия регламент вследствие на приемането на Регламент [№ 4/2009]“.

13 Член 1 от Регламент № 1215/2012 гласи:

„1. Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган […]

2. Настоящият регламент не се прилага по отношение на:

[…]

д) задължения за издръжка, произтичащи от семейни, родствени или брачни отношения или отношения по сватовство;

[…]“.

14 Член 24 от Регламент № 1215/2012, който е озаглавен „Изключителна компетентност“ и се намира в глава II, раздел 6, предвижда:

„Следните съдилища на държава членка притежават изключителна компетентност независимо от местоживеенето на страните:

[…]

5) по дела във връзка с изпълнението на съдебни решения — съдилищата на държавата членка, в която съдебното решение е било или трябва да бъде изпълнено“.

Германското право

ZPO

15 Член 767 от Zivilprozessordnung (Граждански процесуален кодекс), в редакцията, приложима по делото в главното производство (BGBl. 2007 I, стр. 1781, по-нататък наричан „ГПК“), озаглавен „Иск за оспорване на изпълнението“, гласи:

„1) Длъжниците са длъжни да възразят срещу самото вземане, установено със съдебното решение, като предявят съответния иск пред сезирания с делото първоинстанционен съд.

2) Такива възражения чрез предявяване на иск могат да бъдат повдигнати само доколкото мотивите, на които се основават, са възникнали едва след приключването на съдебното заседание, което съгласно разпоредбите на настоящия кодекс е представлявало последната възможност за повдигане на възражения, и следователно те вече не могат да бъдат повдигнати чрез оспорване.

3) При предявяването на иска длъжникът трябва да повдигне всички възражения, които е могъл да повдигне към момента, в който е предявил иска“.

FamFG

16 Член 120 от Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Закон за производствата по семейни дела и за охранителните производства, наричан по-нататък „FamFG“), озаглавен „Изпълнение“, гласи

„1) Изпълнението по брачни дела и семейни спорове се извършва в съответствие с разпоредбите на [ZPO] относно принудителното изпълнение.

[…]“.

AUG

17 Член 40 от Auslandsunterhaltsgesetz (Закон за събирането на вземанията за издръжка в отношенията с чуждите държави) от 23 май 2011 г. (BGBl. 2011 I, стр. 898, наричан по-нататък „AUG“) гласи:

„1) Ако изпълнението трябва да се разреши по силата на изпълнително основание, съдът решава, че то трябва да бъде снабдено с изпълнителен титул […]“.

18 Член 66 от AUG, озаглавен „Иск за оспорване на изпълнението“, предвижда:

„1) Ако чуждестранно съдебно решение е изпълняемо в съответствие с Регламент № 4/2009 без производство за екзекватура или ако е обявено за изпълняемо съгласно този регламент […], длъжникът може да подаде възражение срещу самото вземане в производство, образувано съгласно член 120, параграф 1 от [Fam FG] във връзка с член 767 от [ГПК]. Ако решението е съдебно решение, това се прилага само доколкото мотивите, на които се основават възраженията, са възникнали едва след постановяването на решението.

[…]

3) Искът, предявен в съответствие с член 120, параграф 1 от [FamFG] във връзка с член 767 от [ГПК], се подава до съда, който е сезиран молбата за издаване на изпълнителното основание. […]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

19 С решение от 26 май 2009 г. Sąd Okręgowy w Krakowie (Областен съд Краков, Полша) FX е осъден да заплаща за непълнолетната си дъщеря GZ месечна издръжка в размер на около 100 eur, включително издръжка за минало време, считано от юни 2008 г.

20 Въз основа на подадена от GZ молба от 20 юли 2016 г. Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн, Германия) с определение от 27 юли 2016 г. решава да направи отбелязване върху посоченото по-горе решение на Sąd Okręgowy w Krakowie (Областен съд Краков), въз основа на което то подлежи на изпълнение.

21 Въз основа на това решение, обявено за подлежащо на изпълнение, GZ, представлявана от майка си, в качеството ѝ на законен представител, образува в Германия производство за принудително изпълнение срещу FX. Тъй като оспорва това производство, на 5 април 2018 г., FX предявява до Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн) иск за оспорване на изпълнението, на основание член 767 от ГПК.

22 В подкрепа на иска си FX изтъква, че задължението за издръжка, предмет на делото в главното производство, вече е погасено, било пряко, до 2010 г., било с посредничеството на Фонда за покриване на вземанията за издръжка (Полша) от декември 2010 г., на който FX възстановил изплатените на GZ суми в рамките на финансовите си възможности. FX поддържа, че при всяко положение по-голямата част от това задължение е погасена.

23 Запитващата юрисдикция изразява съмнения на първо място относно това дали предявеният от FX до нея иск за оспорване на изпълнението попада в нейната международна компетентност.

24 От една страна, тази юрисдикция смята, че ако този иск се квалифицира като иск, свързан със задължения за издръжка по смисъла на член 1 от Регламент № 4/2009, тя изобщо няма да има международна компетентност по силата на този регламент, тъй като тогава само полските юрисдикции ще са компетентни да разгледат възражението, което FX основава на плащането на задължението за издръжка, предмет на главното производство.

25 Във връзка с това запитващата юрисдикция отбелязва, че според част от представителите на германската доктрина предвиденият в член 767 от ГПК иск за оспорване на изпълнението наистина попада в квалификацията на иск, свързан със задължения за издръжка по смисъла на член 1 от Регламент № 4/2009, след като повдигнатите в производството по такъв иск възражения, а именно тези, изведени от заплащането или прехвърлянето au задължението, в крайна сметка се отнасят не до начина, по който е проведено принудителното изпълнение, разгледан само от аспекта на правото на изпълнението, а до изпълнителното основание като такова. Запитващата юрисдикция подчертава също, че този иск за оспорване на изпълнението функционално съответства на иск за намаляване на задължението за издръжка, за което има издадено изпълнително основание, като за такова искане съгласно член 8 от Регламент № 4/2009, се прилагат посочените в тази разпоредба критерии за компетентност. Това защитавано от част от представителите на немската доктрина тълкуване, което запитващата юрисдикция заявява, че е готова да приеме, според нея било единственото съвместимо с целта на посочения регламент, а именно да гарантира закрилата на взискателя на издръжка и поставянето му в привилегировано положение от гледна точка на правилата за компетентността, без следователно да бъде принуден да се защитава пред юрисдикциите на държавата членка по изпълнение на вземането, за което е издадено изпълнително основание, в производство по иск за оспорване на изпълнението с предмет възражения по същество срещу това вземане.

26 От друга страна запитващата юрисдикция отбелязва, че германският законодател очевидно е на обратно мнение, че юрисдикциите на държавата членка по изпълнение на вземане за издръжка са компетентни да се произнасят по иск за оспорване на изпълнението като предвидения в член 767 от ГПК, в рамките на който на длъжника е разрешено да повдигне възражения срещу самото вземане. Според запитващата юрисдикция преобладаващото мнение в германска доктрина също е, че такъв иск за оспорване на изпълнението не спада към исковете във връзка със задължение за издръжка по смисъла на Регламент № 4/2009, именно с мотива че целта на исканата правна закрила е насочена само към изпълнението на вземането, докато съществуването на първоначалното основание остава непокътнато.

27 В случай че това второ становище се наложи, на второ място запитващата юрисдикция се пита дали тогава предявеният от FX иск за оспорване на изпълнението би трябвало да се квалифицира като иск „във връзка с изпълнението на съдебни решения“ по смисъла на член 24, параграф 5 от Регламент № 1215/2012.

28 Според тази юрисдикция само решения от 4 юли 1985 г., AS-Autoteile Service (220/84, EU:C:1985:302), и от 13 октомври 2011 г., Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653), не позволяват да се отговори на този въпрос. Всъщност те били постановени в нормативния контекст, предхождащ влизането в сила на Регламент № 4/2009. Освен това по силата на член 1, параграф 2, буква д) от Регламент № 1215/2012, той не се прилага за задълженията за издръжка.

29 При тези обстоятелства Amtsgericht Köln (Районен съд Кьолн), решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли да се смята, че искът за оспорване на изпълнението по член 767 от [ZPO] на присъдена от чуждестранен съд издръжка е иск, свързан със задължения за издръжка по смисъла на Регламент [№ 4/2009]?

2) При отрицателен отговор [на първия въпрос], представлява ли производството по иск за оспорване на изпълнението по член 767 от [ZPO] на присъдена от чуждестранен съд издръжка дело във връзка с изпълнението на съдебни решения по смисъла на член 24, точка 5 от [Регламент № 1215/2012]?“.

По преюдициалните въпроси

30 С въпросите си, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи в приложното поле на кой от двата регламента попада предявен от длъжника по вземане за издръжка иск за оспорване на изпълнението на решение, постановено от юрисдикция на държава членка по произход, с което това вземане е установено — на Регламент № 4/2009 или на Регламент № 1215/2012, както и дали този иск е от международната компетентност на юрисдикциите на държавата членка по изпълнение.

31 В това отношение е важно на първо място да се отбележи, че по-конкретно от съображения 10 и 11, член 1, параграф 1 и член 2 от Регламент № 4/2009 се установява, че той е инструмент на Европейския съюз, обединяващ по-специално разпоредбите за стълкновенията на юрисдикции, за стълкновенията на закони, за признаването и за изпълнителната сила, за изпълнението на решенията във връзка със задължения за издръжка произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство.

32 С този акт законодателят на Съюза е искал да замени разпоредбите относно задълженията за издръжка, съдържащи се в Регламент № 44/2001, с разпоредби, които, като се вземе предвид особената спешност, с която е свързано уреждането на вземанията за издръжка, облекчават процедурата пред съда по изпълнението и я правят по-бърза (решение от 9 февруари 2017 г., S., C-283/16, EU:C:2017:104, т. 32). За целта в Регламент № 4/2009 има глава IV, озаглавена „Признаване, изпълняемост и изпълнение на решенията“, в която по-специално е уредено изпълнението на съдебните решения на държавите членки в областта на задълженията за издръжка.

33 Поради това Регламент № 4/2009 представлява lex specialis по-специално по въпросите за компетентността, приложимия закон, признаването и изпълнението на съдебните решения в специфичната област на задълженията за издръжка, което впрочем потвърждава Регламент № 1215/2012, който отменя Регламент № 44/2001. Наистина, от член 1, параграф 2, буква д) във връзка със съображение 10 от Регламент № 1215/2012 следва, че от материалното приложно

поле на този регламент, след приемането на Регламент № 4/2009, са изключени задълженията за издръжка, произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство.

34 Поради това, както отбелязва по същество в точки 39 и 40 от заключението си генералният адвокат, дело като разглежданото в главното производство, заведено пред юрисдикция на държава членка (държава членка по изпълнение), чийто предмет е изпълнението на решение, обявено за подлежащо на изпълнение в тази държава членка, постановено от юрисдикция на друга държава членка (държава членка по произход), относно задължения за издръжка произтичащи от семейни отношения, попада в приложното поле на Регламент № 4/2009, по-конкретно на глава IV от него.

35 Обстоятелството, че подобно на запитващата юрисдикция, националната юрисдикция е сезирана с иск за оспорване на изпълнението на решение на юрисдикция на държава членка по произход, с което е установено вземане за издръжка, не променя тази преценка. Наистина, Съдът е постановил, че искът, за оспорване на изпълнението, предвиден в член 767 от ГПК, има тясна връзка с производството по изпълнението (вж. в този смисъл решение от 4 юли 1985 г., AS-Autoteile Service, 220/84, EU:C:1985:302, т. 12). Поради това, когато такъв иск се свърже с искане за изпълнение на решение за задължения за издръжка, той попада, също както това искане, в приложното поле на Регламент № 4/2009.

36 На второ място, когато става въпрос за съмненията на запитващата юрисдикция относно нейната международна компетентност като юрисдикция на държава членка по изпълнение на вземането за издръжка, да се произнесе по иск за оспорване на изпълнението като този, предмет на главното производство, важно е да се отбележи, че макар в глава IV от Регламент № 4/2009 да има серия от разпоредби относно изпълнението на решенията във връзка със задължения за издръжка, нито една от тях не се отнася изрично до компетентността на етапа на изпълнението.

37 При все това глава IV, дял 3 („Общи разпоредби“), член 41, параграф 1 от Регламент № 4/2009 гласи, от една страна, че при спазване на разпоредбите на този регламент, процедурата по изпълнението на решения, постановени в друга държава членка, се урежда от законодателството на държавата членка, в която се извършва изпълнението, и от друга страна, че решение, постановено в държава членка, което е изпълняемо в държавата членка по изпълнение, се привежда в изпълнение при същите условия като решение, постановено в тази държава членка, в която се извършва изпълнението.

38 От тази разпоредба от Регламент № 4/2009 имплицитно и задължително следва, че иск, който има тясна връзка с производството за изпълнението на решение, постановено от юрисдикция на държавата членка по произход, с което е установено задължение за издръжка, като иска за оспорване на изпълнението, предмет на главното производство, както самото искане за изпълнение на това решение, е от компетентността на юрисдикциите на държавата членка по изпълнение.

39 В това отношение би било в противоречие с припомнените в точка 32 от настоящото решение цели на Регламент № 4/2009 по-конкретно с целите на системата, част от която е член 41, параграф 1 от този регламент, за постигане на простота и бързина, така че когато е сезирана от взискател за издръжка с искане за изпълнение на решение, обявено за подлежащо на изпълнение в държавата членка по изпълнение, компетентната юрисдикция на тази държава членка да трябва да приеме при всяко положение, че не е компетентна да се произнесе по иск за оспорване на изпълнението в полза на юрисдикцията на държавата членка по произход с мотива, че тя, по силата на член 3, буква б) от Регламент № 4/2009, като юрисдикция на държавата членка по местопребиваване на взискателя, е в най-добра позиция, за да осигури защитата му.

40 Наистина, от една страна, Съдът е постановил, че близостта между компетентната юрисдикция и взискателя по вземането за издръжка не е единствената цел на Регламент № 4/2009 (решение от 18 декември 2014 г., Sanders и Huber, C-400/13 и C-408/13, EU:C:2014:2461, т. 40). Той цели също да осигури добро правораздаване от гледна точка не само на възможно най-добра организация на правораздаването, но и на интереса на страните, независимо дали става въпрос за ищеца или за ответника, на които следва да се осигури по-специално по-лесен достъп до правосъдие и предвидимост на правилата за компетентността (вж. в този смисъл решение от 18 декември 2014 г., Sanders и Huber, C-400/13 и C-408/13, EU:C:2014:2461, т. 29).

41 От друга страна, задължението, възложено на юрисдикцията на държавата членка по изпълнение при всяко положение да приеме, че не е компетентна да се произнесе по иск за оспорване на изпълнение, като разглеждания в главното производство, в полза на юрисдикцията на държавата членка по произход, установила вземането за издръжка, би имало за последствие не да направи възможно най-лесно събирането на международните вземания за издръжка в съответствие с една от главните цели на Регламент № 4/2009, а напротив, да удължи прекомерно и да направи прекомерно тромава процедурата и да доведе до непренебрежими загуба на време и допълнителни разноски за страните (вж. в този смисъл решение от 18 декември 2014 г., Sanders и Huber, C-400/13 и C-408/13, EU:C:2014:2461, т. 41).

42 От това следва, че юрисдикция на държава членка по изпълнение, сезирана с искане за изпълнение на решение, постановено от юрисдикция на държавата членка по произход, с което е установено вземане за издръжка, е компетентна по силата на Регламент № 4/2009, по-конкретно на член 41, параграф 1 от него, да се произнесе по иск за оспорване на изпълнението, когато той е тясно свързан с подаденото до нея искане за изпълнение.

43 Във връзка с това следва да се допълни, че по делото в главното производство искът за оспорване на изпълнението се основава на твърдението на ищеца, че вече е погасил голяма част от спорното задължение за издръжка, било пряко, било косвено, с посредничеството на Фонда за издръжки.

44 Макар да е от компетентността на Съда да дава указания за тълкуване на Регламент № 4/2009, които да са от полза на запитващата юрисдикция във връзка с такова основание за оспорване, само тази юрисдикция следва да прецени фактите и доказателствата, представени от страните в главното производство в подкрепа на исканията им.

45 Както отбелязва генералният адвокат в точка 78 от заключението си, удовлетворяването на вземането е едно от обичайно признатите основания за оспорване на етапа на принудителното изпълнение, както се подчертава освен това във второто изречение от съображение 30 от Регламент № 4/2009, което гласи, че освобождаването на длъжника от дълга в момента на изпълнение е едно от основанията за отказ или отлагане, предвидени в националното законодателство, които не са несъвместими с посочените в този регламент.

46 Когато решение е постановено в държава членка, в която е обичайното местопребиваване на взискателя, целта на такова основание, изложено от длъжника в подкрепа на иск за оспорване на изпълнението пред юрисдикцията на държавата членка по изпълнение, не е нито да се измени това решение, нито да се получи ново решение във втората държава членка по смисъла на член 8 от Регламент № 4/2009, нито да се иска преразглеждането по същество на това решение в посочената държава членка по смисъла на член 42 от същия регламент.

47 Наистина, предявеният на това основание иск за оспорване на изпълнение е тясно свързан с производството по изпълнение, тъй като предметът му е единствено да се оспори сумата, за която решението, установяващо задължението за издръжка, продължава да подлежи на

изпълнение, въз основа на представените от длъжника доказателства за твърдяното погасяване на задължението му, доказателства, чиято допустимост и обоснованост трябва да бъде преценена от юрисдикцията на държавата членка по изпълнение.

48 Впрочем по делото в главното производство от разпоредбите на член 66 от AUG се установява, че длъжникът по вземане за издръжка може да подаде възражение само на основание на обстоятелства, настъпили след постановяването на решението, с което се установява вземането за издръжка. Такива разпоредби следователно изключват възможността обстоятелства, на които длъжникът по вземане за издръжка се е позовал пред юрисдикцията на държавата членка по произход или на които е могъл да се позове, да бъдат валидно представени в подкрепа на иска за оспорване на изпълнение.

49 Освен това, както по същество отбелязва генералният адвокат в точки 79—81 от заключението си, намесата по делото в главното производство на публично образувание като полския фонд за покриване на вземанията за издръжка, който замества длъжника в отношенията му с взискателя на издръжката, не оспорва направената в точки 46 и 47 от настоящото решение преценка.

50 Наистина, намесата на такова образувание по такова дело, която впрочем е предвидена в член 64, параграф 2 от Регламент № 4/2009, се отразява само на условията, при които се погасява задължението, както и представените от длъжника доказателства пред юрисдикцията на държавата членка по изпълнението в подкрепа на твърдението му, че косвено е погасил задължението си. Такава намеса не се отразява на същността на решението на юрисдикцията на държавата членка по произход, с което е установено задължението за издръжка.

51 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставените въпроси следва да се отговори по следния начин:

– Регламент № 4/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че предявен от длъжника по вземане за издръжка иск за оспорване на изпълнението на решение, постановено от юрисдикция на държавата членка по произход, с което се установява това вземане, иск, който е тясно свързан с производството за изпълнение, попада в приложното поле на същия регламент, както и в сферата на международната компетентност на юрисдикциите на държавата членка по изпълнение.

– На основание на член 41, параграф 1 от Регламент № 4/2009 и на относимите разпоредби от националното право запитващата юрисдикция, като юрисдикция на държавата членка по изпълнение, трябва да се произнесе по допустимостта и обосноваността на представените от длъжника по вземане за издръжка доказателства, чиято цел е да се подкрепи твърдението, че той е погасил голяма част от задължението си.

По съдебните разноски

52 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, трябва да се тълкува

в смисъл, че предявен от длъжника по вземане за издръжка иск за оспорване на изпълнението на решение, постановено от юрисдикция на държавата членка по произход, с което се установява това вземане, иск, който е тясно свързан с производството за изпълнение, попада в приложното поле на същия регламент, както и в сферата на международната компетентност на юрисдикциите на държавата членка по изпълнение.

На основание на член 41, параграф 1 от Регламент № 4/2009 и на относимите разпоредби от националното право запитващата юрисдикция, като юрисдикция на държавата членка по изпълнение, трябва да се произнесе по допустимостта и обосноваността на представените от длъжника по вземане за издръжка доказателства, чиято цел е да се подкрепи твърдението, че той е погасил голяма част от задължението си.

Подписи